

Oponentský posudek na diplomovou práci Poliny Revunenkeno

– Tělo, které se ladí - Body Vibration

Studijní program Výtvarná umění/ Volné umění

Akademie výtvarných umění v Praze

Teoretická část obhajované diplomové práce Poliny Revunenkeno představuje ideový koncept, inspirační zdroje a model realizace ve stavu zrodu a přípravy. Předkládané dílo je koncipované jako prostorová, interaktivní zvuková instalace, autorský hudební nástroj, prostředí nebo environment a scénografie pro performanci. Zároveň jde o prostředí, které v intenci autorky působí jako médium pro změnu, nebo rozšíření vnímání nebo dokonce vědomí

Teoretická část předkládané diplomové práce má rozsah 6 normostran a je artikulována jasně a přehledně. Studentka osvětluje motivaci, která ji k tomuto tématu přivedla, svůj dlouhodobý zájem o problematiku zvuku, rezonance, vytváření prostředí určené "pro hlubší zkušenosti, které mohou proměnit lidské vnímání." Po části, kde popisuje koncepční řešení a konstrukci zvukového objektu uvádí několik jmen autorstva, které ji při přístupu a práci na instalaci ovlivnily. Jsou to Hans Jenny, Tomoko Savage a Marina Abramovič. Jenny jako fyzik a autor, spojovaný s pojmem cymatika, tedy vizualizace zvuku v prostředí hmotného média, Tomoko Savage jako umělkyně pracující s prostředím fyzických objektů a jejich sonifikací a Abramovič jak představitelka spirituálního proudu v současném umění a protagonistka propojenosti umění s oblastmi rituálu.

Témata spojená s rozechvěním, nebo rezonancí jako prostředkem ovlivňujícím lidskou mysl a tělo jsou podnětná a aktuální. Jde o součást posunu v západní společnosti, který autoři jako je například Salome Voegelin nazvali "sonic paradigm shift" nebo "sonic turn". Nejde o odmítání nebo kritiku vizuality, jako spíš o kritický postoj k dominanci oka a zraku v euroamerické kulturní sféře. Tento posun ke zvuku a zvukovosti obsahuje implicitní epistemologickou a genderovou vrstvu, protože vizualita je někdy spojována s racionalitou a maskulinitou a není náhoda, že řada autorstva, hlásící se k rehabilitaci sluchu jsou ženy.

Předkládanou diplomovou práci Poliny Revunenkeno lze vnímat a posuzovat v tomto myšlenkovém kontextu i když její konečné provedení jsem neměl příležitost v okamžiku kdy odevydávám oponenturu posoudit v její přímé zvukové nebo obrazové podobě.

Proto zde uvádím a studence kladu několik otázek, které mne k textu a dílčí dokumentaci napadly.

Rezonance – chvění a prostorová podoba zamýšlené instalace.

Středem a těžištěm cíleného prostředí je fyzický / hybridní objekt, sestavený propojením přírodních a umělých antropogenních materiálů a tvarů. Objekt = socha podle fotografického vyobrazení připomíná tvar zvířete a otevírá tak konotace vztahu člověk _ zvíře. Tento motiv v teoretické části práce zmíněn není. Otázka zní zda je morfologie sochy nástroje vědomá, nebo intuitivní a jestli při kontaktu diváctva s nástrojem jeho rozeznáním je představa dotyku člověka a zvířete také v intencích autorky?

Spirálovitý tvar chodby, kterou posluchači musí projít k objektu uprostřed podle skicy

obsahuje podle nákresu monitor se záznamem performance. Umístit video přímo do uzavřeného tmavého prostoru šnekovité chodby je nutné? Nemůže tak být narušena intence přiblížit diváka stavu uklidnění, kontemplace a přechodu k jinému stavu naladění? Nemůže fyzická podoba instalace environmentu být příliš dominantní aby mohla nastolit místo imaginativní, intuitivní, tekuté zvukové vrstvě zamýšlené práce? Nemůže volba technického a stylového řešení hudební dramaturgie se smyčkami a echem posunout atmosféru díla směrem k ilustrativnosti?

Inspirační zdroje.

U Hanse Jennyho lze hledat mimo propojení zvuku a obrazu v zdánlivě chaotických procesech základní ideu hledání pravidelných vzorců a dokonce posvátné geometrie. Tak jak rozumím idiosynkratickému principu instalace, jedná se spíše o nacházení organických, tekutých struktur spíše než o emanaci pravidelných principů myšlení, vnímání nebo chování. Vedle uvedených umělkyní mi jako inspirativní připadá tvorba autorek jako je již zmíněná Salome Voegelin, zabývající se tématem poslouchání jak teoreticky tak ve své umělecké praxi, nebo Pauline Oliveros, považovaná za protagonistku myšlenky tzv. hlubokého poslouchání, deep listening.

Celkově překládanou práci Poliny Revunenka doporučuji komisi k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.

Miloš Vojtěchovský

28.května 2026 Amsterdam